

„НАСТАВА ИСТОРИЈЕ“ бр. 1, 2, 3. и 4 за 1975.

(„Школска књига“, Загреб 1975)

Од гласила Савеза друштава и историчара Југославије, *Настава историје* (у националним називима: *Настава повијести* — *Настава по историја* — *Поук згодовине*) једина излази редовно (четири броја годишње). Као што је познато, овај часопис претежно је окренут проблемима наставе историје у нашим школама; односно, у њему се третирају превасходно методска питања, како она теоријског тако и она наставно-практичног карактера. Али часопис доноси и научне радове (краће расправе, студије и друге прилоге), затим разне информације, приказе, биљешке и осврте на разне научне и стручне скупове. То га чини врло занимљивим и садржајним, па је и читанији од свих историјских периодичних публикација.

*

Број 1 за 1975. годину искључиво је посвећен Трећем Југословенском симпозијуму о настави историје, који је одржан 4. и 5. септембра 1974. године у Охриду, у организацији Савеза друштава историчара Хрватске и Савеза друштава историчара Македоније.

Ауторизовани текстови свих реферата и саопштења, прочитаних на симпозијуму, објављени су овим редом: Марксистичка усмјереност уџбеника историје у основним и средњим школама (мр Милутин Перовић — Новица Војовић, Београд); За неки споредни методолошко-концепциски аспекти на паралелните уџбеници по историја за основните училишта и гимназије во СФРЈ (др Владо Картов, Скопје); Значење и примјена радног уџбеника (Олга Салцер, Загреб); Прилагођавање уџбеника учениковом узрасту (Јованка Јовановић, Нови Сад); Дидактичко обликовање уџбеника повијести како и зашто (Благога Драшковић, Загреб); Ефикасност на ребатата со уџбеник по историја за развијање на историското мислење (Дамјан Лепчески, Скопје); Уџбеници и вануџбеничка литература историје и заступеност идеје заје-

дничтва народа и народности СФР Југославије (Петар Пекарић, Темерин); Нека питања националног и југословенског садржаја у наставним програмима историје (др Војо Кушевски, Скопје); Народноослободилачки рат, народна револуција и савремена историја као најзначајнија компонента у његовању духа заједничтва народа и народности у СФР Југославији (Новица Лекић, Приштина) и Место и улога НОР-а и савремена збивања у уџбеницима историје (Раде Дамјановић — др Стеван Игњић, Београд).

Садржаји готово свих објављених реферата и саопштења потврђују несумњиви напредак уџбеничке и остале литературе приручног карактера која се користи у настави историје. Наши уџбеници историје су увијек били марксистички засновани, што је проистичало из социјалистичког самоуправног карактера нашег друштва. Међутим, указано је и на одређене пропусте, недостатке, слабости, разлике у врстама уџбеника историје — које проистичу из структуре уџбеника, њихове концепције, садржаја и техничке опреме у појединим републикама и покрајинама. Садржаји овог броја упућују на правце и могућности отклањања уочених недостатака. Посебно је уочљиво да су аутори поставили императиван захтјев да у уџбеницима историје треба обрадити знатно више научно и креативно садржаје о НОР-у, социјалистичкој револуцији и савременим токовима самоуправног социјалистичког развојка, јер управо та историјска збивања и савремени процеси друштвеног развојка у нас пружају најповољније могућности за марксистичко образовање и васпитање младих нараштаја.

Уосталом, о оцјени значаја материје која је била предмет Трећег симпозијума историчара Југославије говори се у закључцима овог скупа (објављени су на крају).

Други број *Наставе историје* доноси све сталне рубрике. Разноврстан је, како по темама тако и по садржајима. У рубрици *Настава* објављени су ови текстови: О коришћењу текстова Светозара Марковића у настави историје (мр Милутин Перовић, Београд); *О односу међ националним и емоционалним в учбенишким литератури за згодовино в основни школи (Вида Ведам, Љубљана)*; Место и улога НОР-а и савремених збивања у учбеницима историје — наставак из бр. 1 (Раде Дамјановић — др Стеван Игњић, Београд); Концепција програма историје у школама САП Војводине (др Ђерђ Гал, Нови Сад) и Изборна настава повијести (др Хрвоје Матковић, Загреб).

Рубрика *Знаствени резултати* садржи прилоге: Загреб у народноослободилачкој борби и социјалистичкој револуцији 1941 — 1945. године (Нарциса Ленгел — Кризман, Загреб) и Програм младога Стјепана Радића 1897 — 98 (Љерка Рацко, Загреб). Информације о семинарима пишу: Петар Пекарић (Темерин) — Стручно усавршавање историчара САП Војводине и Дамјан Лепчески (Скопје) — Семинар за професорите поисторија од средните училишта во СР Македонија.

Приказе објављују мр Миомир Дашић („Историјски записи“, 3—4, Титоград 1973); др Лазар Ракић *Зборник предавања из историје — приручник за наставнике Београд 1974*); Ђ. Г. (Др Богдан Брукнер, др Војислав Јовановић, др Никола Ташић: *Праисторија Војводине, Нови Сад 1974*) и Златимир Велимировић (Драгослав Пармаковић: *Мачвански партизански одред*).

У броју 3 о наставним питањима пишу: др Ђерђ Гал — *Светозар Марковић о неговању револуционарних традиција и друштвено-политичком образовању омладине; Томаж Вебер — Поможна Згодовинска литература за посебним озором на деловни звезек в основни школи*; Новица Лекић — *Принципи и полазне основе концентирање важећих наставних програма исто-*

рије за потребе школа у САП Косову; др Петер Себењи (Будимпешта) — *Услови, циљеви и средства савремене наставе историје и Радмила Милосављевић — Дубровник од 12. до 15. века и његов значај за привреду и културу земаља на Балканском полуострву.*

Научне прилоге дају: др Игор Караман — *Настајање данашњег Загреба и др Славко Гавриловић — Аустрија и војвођански Срби према првом српском устанку 1804 — 1813.*

Разговор с проф. др Богданом Кризманом водио је за часопис проф. др Хрвоје Матковић.

Рубрика *Информације* садржи осврте на Четврти југословенски симпозиј о настави повијести (Н. М., Загреб) и Међународни културно-повијесни симпозиј у Могерсдорфу (Љерка Рацко). Х. М. информира о семинару: Трагом словенских партизана. Дамјан Лепчески пише поводом 80-годишњице од смрти Георги Пулевског, истакнутог борца пушком и пером за слободу македонског народа.

На крају је и *In memoriam* истакнутом професору Свеучилишта у Загребу др Јурају Колавковићу (Х. М.).

Посљедњи, четврти број *Наставе историје* за 1975. годину најразноврснији је по тематици коју третира.

О актуелним наставним питањима доноси следеће прилоге: *Наставници и ученици о настави повијести, трагом једне анкете (др Хрвоје Матковић)*; *Рационализација на настава по историја (Дамјан Лепчески)* и *Наши народи под влашћу туђина (Марија Улман)*.

Рубрика *Знаствени резултати* посебно је богата. Ту су расправе: др Мирјана Грос — *Друштвене структуре и национални покрети југословенских народа уочи првог свјетског рата (реферат одржан у Међународној комисији за словенске студије у оквиру XIV међународног конгреса историјских наука у Сан Франциску од 22. до 29. августа 1975)*; др Нусрет Шехић —

Осврт на југословенску историографију о устанку у Босни и Херцеговини 1875 — 1878. године; др Васа Чубриловић — Велике силе у источној кризи 1875 — 1878; др Милорад Екмечић — Историјско значење устанка у Босни и Херцеговини 1875—1878. и мр Драгутин Павличић — Одјек босанско-херцеговачког устанка 1875 — 1878. у банској Хрватској. Овим расправима и освртима знатно је актуелизован босанско-херцеговачки устанак (поводом стогодишњице и његово мјесто у великој источној кризи 1875 — 1878. године, што ће изврсно збожи наставницима да што боље обраде ову материју у наставном раду с ученицима.

Проф др Бранислав Вранешевећ, председник Савеза друштава историчара Југославије, водио је разговор за часопис с др Лазаром Ракићем (уредником за САП Војводину).

О образовном и васпитном значају екскурзије посвећене просла-

ви 30-годишњице побједи над фашизмом пише Мирјана Косовац (Врбас).

Приказе и осврте на нове књиге и историјске публикације пишу: др Х. М. (Др Богдан Кризан, Ванска политика југословенске државе (1918—1941); мр Миомир Дашић (Бока, Зборник радова из науке, културе и умјетности); Шефик Надаревић (Тома Машируко, На овим меридијанима); мр Саво Пешић (Радован Радоњић, Сукоб КПЈ са Коминформом и друштвени развој Југославије) и Ђерђ Гал (Лазар Ракић, Радикална странка у Војводини).

О међународном научном скупу о 100-годишњици устанка у Босни и Херцеговини, другим балканским земљама, те источној кризи 1875 — 1878. пише Владо Оштрић.

Библиографију радова из методике историје за 1973. и 1974. сачинио је др Лазар Ракић.

Миомир Дашић

ТРЕЋИ НАУЧНИ СКУП ЈУГОСЛОВЕНСКО-ЧЕХОСЛОВАЧКИХ ИСТОРИЧАРА

У организацији Института за историју европских социјалистичких земаља Словачке академије наука, Секције свеопште историје Словачког историјског друштва и Института за савремену историју у Београду одржан је научни симпозијум на тему — Борба напредних снага Чехословачке и Југославије против реакције и фашизма. Симпозијум је одржан у Малим Возиканима од 14. до 15. септембра 1976. године. Скуп је радио у пленуму и прије и после подне.

У току тродневног рада на симпозијуму је поднесено 21 саопштење. Симпозијум је отворио и уводно излагање поднио проф. др Ј. Hroziencič. Тога дана поднијели су саопштење М. Hronski (Утицај октобарске револуције на револуционарна збивања у Словачкој крајем првог свјетског рата), V. Štastni (Односи чехословачких и југословенских грађанских ситнобуржоаских радикала крајем XIX и почетком XX вије-

ка), М. Крајчовић (Чехословачко-југословенски односи у вријеме на ступања империјализма), Р. Поплазаров (Симпатије чешке јавности према македонском народно-ослободилачком покрету у прве двије деценије XX вијека), М. Pišch (Став словачке јавности према промјенама на Балкану 1908—1914), V. Dangel (Утицај балканских ратова на пораст антиимперијализма у Словачкој пред први свјетски рат).

Другог дана симпозијума саопштења је поднијело 12 аутора: Б. Глигоријевић (Појава и облици деловања профашистичких организација и покрета у Југославији између два рата и методи борбе револуционарних и напредних снага на њиховом сузбијању), С. Цветковић (Антимилитаристичка и антифашистичка борба КПЈ до 1929. године), Ј, Р. Бојовић (Сарадња југословенских и чехословачких студената комуниста 1929—1938), М. Васић (Акције југословенске омладине за одбрану и не-